

نظرات برخی از مسولین و شرکت‌کنندگان در تورهای آموزشی، ترویجی و پژوهشی

در راستای اهمیت موضوع و ضرورت پرداختن به تورهای آموزشی در روند توسعه آموزش بهره‌برداران بخش کشاورزی، جناب آقای مهندس کشاورز، معاون محترم امور زراعت وزارت جهاد کشاورزی در جریان بازدید از برخی تورهای آموزشی سال جاری، نقطه نظرات ارزشمندی داشتند: "دکتر مخبر رئیس مرکز آموزش عالی امام خمینی^(ع) با یک رویکرد جدید مرکز آموزش را سوق داده‌اند، رویکردی که اثرگذاری آن کشاورزی را متحول می‌کند.

سیاست ما این است که تقاضا برای کشاورز است و کشاورز مبتنی بر بازار و مبتنی بر امکانات انتخاب می‌کند و عرضه برای شرکت‌هایی است که نهاده ارائه می‌کنند مانند بذر، کود، آفت‌کش، مکانیزاسیون، آبیاری و ... تولیدکنندگان و عرضه کنندگان باید با هم تعامل داشته باشند و دولت حتی‌المقدور مداخله نکند و فقط تسهیلگر باشد تا این دو با هم بدون مانع از نزدیک و به‌طور مستقیم مذاکره کنند و انتخاب نمایند. ما باید فضای رقابت برای کشاورز ایجاد کنیم. هیچ کسی در فضای انحصار رشد نمی‌کند و فضای رقابتی است، بدون هیچ جهت‌گیری دولتی و غیردولتی. من امیدوارم همراه با استفاده از تکنولوژی، حمایت از تولید داخلی فراموش نشود." ایشان در خاتمه خاطر نشان ساخت: "مبادا کسی از امر توجه به آب در فضای کشاورزی غافل شود و همه اقدامات ما باید بر مبنای حداکثر توجه به صرفه‌جویی آب باشد."

آقای دکتر مخبر: "مرکز آموزش عالی امام خمینی^(ع) در سال ۱۳۹۲ با توجه به رویکردهای وزارت جهاد کشاورزی و سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، مبنی بر آموزش بهره‌برداران در بخش کشاورزی، با همکاری یک شرکت بخش خصوصی و یک تور آموزشی، شروع به برگزاری تورهای آموزشی، ترویجی و پژوهشی نمود. امروز که تقریباً ششمین سالی است که ما داریم این راه را ادامه می‌دهیم، با ۴ شرکت از بخش خصوصی و ۸ تور آموزشی، این هدف را دنبال می‌کنیم.

قریب به ۲۰۰ نفر از بهره‌برداران و تولیدکنندگان عمده بخش کشاورزی در این روز در تور آموزشی و ترویجی حضور داشتند و با آخرین تکنولوژی‌ها در حوزه کاشت، داشت، برداشت و حتی حوزه آب که امروزه معضل اساسی کشور است، در این تور آشنا شدند. اینجا یک مزرعه آزمایشی است که هم تحقیق انجام می‌شود و هم به کشاورزان آموزش می‌دهد. به نظرم این تورها در راستای توانمندسازی بخش کشاورزی و کشاورزی دانش بنیان، تاثیرات خوبی داشته است و همانطور که بعضی از کارشناسان هم اشاره کردند، مرکز آموزش با این رویکرد، یک مرکز انتقال تکنولوژی و انتقال نوآوری در بخش کشاورزی است. شما امروز شاهد تولید محصولات پیوندی بودید. یعنی پیوند هندوانه با کدو که مقاوم به کم آبی و آفات است و طبیعتاً افزایش عملکرد هم برای این محصول وجود دارد، یک کار جدیدی بود که دارد توسعه می‌یابد و ترویج می‌شود. از طرفی ما از امسال توجه جدی به تولیدات داشتیم. بنابراین از تولیدکنندگان بذر داخلی برای اولین بار در این مرکز استفاده کردیم که انشالله بنا داریم که در سال‌های آتی حضور بیشتر تولیدات داخلی را کنار این مزایایی که اغلب از تولیدات خارجی است، داشته باشیم و با اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی امیدواریم که همکاری داخلی را هم به نحو احسن انجام بدهیم. نقصی که خیلی از دانشگاه‌های ما دارند این است که از دیوار خودشان بیرون نرفته‌اند. در حالی که شما امروز تردد دانش‌آموختگان، محققان و کشاورزان اطراف دانشگاه را دارید اینجا می‌بینید. اتفاقی که در بحث ترویج این حوزه از کار و فعالیت‌ها هم می‌افتد این است که وقتی کشاورز از استانی می‌آید اینجا و رقمی را انتخاب می‌کند که آب کمتری احتیاج دارد، آفات کمتری دارد و عملکرد بهتری دارد، طبیعتاً این مساله باعث افزایش عملکرد آن منطقه و ترویج این رقم در آنجا می‌شود. اقتصاد کشور بویژه بخش کشاورزی نمی‌تواند به آن جایگاه خودش دست پیدا کند مگر اینکه زمینه‌های حضور بخش کشاورزی را تامین کنیم و من به شما بگویم که کار ساده‌ای نیست. سیستم‌های دولتی و دستگاه‌های سنتی اصلاً این آمادگی را برای پذیرش بخش خصوصی ندارند. بنابراین باید این تفکر "کار کردن با بخش خصوصی" توسعه پیدا کند و ترویج بشود. هزینه‌ها، زحمات، کار علمی، سرمایه‌گذاری-هایی که شرکت گل سم در این سال‌ها در این مزرعه داشته و روز مزرعه برگزار کرده است، واقعاً ستودنی است و کمک بزرگی به مجموعه بخش کشاورزی است. با توجه به سهم بزرگ شرکت گل سم در تهیه و توزیع بخش عمده‌ای از نهاده‌های بخش کشاورزی، می‌تواند بسیار کارساز باشد خصوصاً در شرایطی که ما قرار داریم. در بحث تحریم‌ها و محدودیت‌ها. امروز مهندس رحمتی به کشاورزان اطمینان داد که ما نخواهیم گذاشت شما از نظر تامین بذر، کود و سم، دچار مشکل و کاستی‌هایی بشوید. بخش خصوصی که این ضمانت را بدهد، از یک درک درستی از موقعیت برخوردار است و آگاهی دارد و این دلسوزی را برای کشور دارد که کنار کشاورز می‌ماند و دغدغه‌هایش را کاهش می‌دهد، امنیت خاطر به او می‌دهد که شما می‌توانید با آینده مطمئن‌تری با وجود این تهدیدها به فعالیت خودتان ادامه بدهید. ضمناً ما استارت و شروع کارمان را

هم با شرکت گل سم داشتیم و الحمدلله روز بروز توسعه بیشتری داشته، شرکت‌های بیشتری آمدند، رقابت بیشتری الان در این حوزه شده و برای ما اسباب افتخار است."

آقای دکتر رضایی مقدم، استاد و معاون دانشکده کشاورزی دانشگاه شیراز: "کارهای ترویجی - آموزشی ارزشمندی در این مرکز انجام شده است و بسیار علاقمندیم با استفاده از تجربیات مرکز آموزش عالی امام خمینی^(ره) این الگوی همکاری بخش دولتی و خصوصی را در مزارع دانشگاه شیراز پیاده کنیم."

آقای مهندس رحمتی، مدیر عامل شرکت شیمیایی گل سم گرگان: "این ششمین دوره است که در تورهای آموزشی، ترویجی و پژوهشی شرکت می‌کنیم. وقتی ما شروع کردیم با واریته‌های بذر کمتری شروع کردیم و الان می‌دانیم که سلايق کشاورزان به چه صورت است و چه آفات و چه بیماری‌هایی در کشور واقعاً به کشاورز خسارت می‌زنند. در نتیجه واریته‌های بذر که ما اینجا کشت کرده‌ایم، حدود ۳۶۰ واریته مختلف بوده که خیلی از اینها مقاوم به تنش‌ها، خشکسالی، کم آبی، امراض و ... هستند تا کشاورزان برداشت بیشتری داشته باشند و خسارت کمتری ببینند. هر سال استقبال از این تورها بیشتر می‌شود، مدعوین بیشتر می‌شوند، مدعوین خارجی امسال از کشورهای سوئیس، لبنان، هلند، اردن و بلژیک در تور حضور دارند. کشاورزان محترم که از این مزرعه آزمایشی، باخبر می‌شوند، از آن استقبال می‌کنند و حتی بعد از این روز، که مزرعه هنوز وجود دارد، خودشان باز می‌آیند و ما تا ۱۵-۱۰ روز هنوز برداشت نمی‌کنیم تا کشاورزان بتواند ببینند. در خصوص تحریم‌ها باید بگوییم که واقعاً بدون تاثیر نخواهد بود ولی گذرا است. به

هر حال، مملکتی که ۸۵ میلیون نفر جمعیت دارد بازار بزرگی است و کسانی که این بازار را می‌خواهند ترک کنند، اولاً خودشان خیلی ضرر می‌کنند و برگشت‌شان به بازار خیلی سخت می‌شوند و ضمناً شرکت‌های دیگر حتماً جای آنها را می‌گیرند. ما هم تا آنجایی که از دستمان بر بیاید حتماً در راستایی حرکت می‌کنیم که کشاورزان، ضربه نخورند. همین تور آموزشی که امروز برگزار کردیم، حدود ۷-۸ ماه است که کارشناسان ما دارند برای برگزاری آن کار می‌کنند. مرکز آموزش عالی امام خمینی^(ع) کمک می‌کند که ما بتوانیم این تورها را برگزار کنیم. هدف، بالا بردن سطح اطلاعات عمومی کشاورز است که چه بذری مصرف کند و چه سمی مصرف کند که کم خطرتر، ارزان‌تر و سالم‌تر باشد. کمکی که مرکز آموزش عالی امام خمینی^(ع) به ما می‌کند ارزشمند است و من واقعاً از ایشان تشکر می‌کنم."

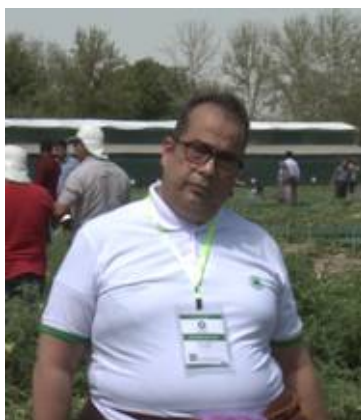
آقای مهندس بقراطی، کارشناس شرکت فلات: "امسال، سومین سال است که ما این تور آموزشی را با کمک مرکز آموزش عالی امام خمینی^(ع) برگزار می‌کنیم تا کشاورزان هم این فرصت را داشته باشند که وارسته‌ها را در شرایط واقعی ارزیابی کنند. کشاورزان با توجه به نیرو و وقتی که ما برای ارزیابی این وارسته‌ها می‌گذاریم، می‌دانند اگر وارسته‌ای را توصیه می‌کنیم، توصیه ما دانسته و با تجربه عملی است. این تورها در حقیقت یک گردهمایی خوب است که ما می‌توانیم با کشاورزان تبادل نظر کنیم. هر سال با توجه به نوسانات محیط زیستی که پیش می‌آید خودمان تجربه پیدا می‌کنیم که این وارسته‌ها تحت شرایط متفاوت چطور عکس‌العمل نشان می‌دهند. شرایط محیطی هر سال دارد تغییر می‌کند و باید دنبال این باشیم که وارسته‌های مقاوم‌تری پیدا کنیم که تحت این شرایط هم نتیجه بدهند."

آقای پژمان سرایی، مدیر برنامه‌ریزی و توسعه کارآفرینی سازمان نظام مهندسی: "بزرگترین و مهم‌ترین فاکتور در بخش کشاورزی، بحث ترویج و آموزش کشاورزی است. برگزاری این تورها در مزرعه، ضریب انتقال دانش را افزایش می‌دهد، اطلاعات به صورت مستقیم منتقل می‌شوند و یکی از بهترین راه‌های انتقال تکنولوژی است. یکی از بهترین کارها با توجه به اینکه هندوانه یکی از پر مصرف‌ترین محصولات در بحث آب کشاورزی است و آب‌بر هست، استفاده از اینگونه بذور است."

آقای مهندس فنا: "کشاورز باید روی محصولی که کشت می‌کند، نظارت خوبی داشته باشد: اینکه به موقع چه کودی را مصرف کند، آفت را شناسایی کند و در مواقعی که گیاه نیاز اضافه‌تری به کودهایی مثل آمینواسید دارد، از آنها استفاده کند. باید از نهاده‌های کشاورزی به موقع استفاده کرد تا ضمن بهبود و افزایش محصول، فروش تولیدات با قیمت بهتر هم در بازار امکان‌پذیر شود. در این تور آموزشی، شرکت گل سم، نمایندگان شرکت‌های چند ملیتی از فرانسه، امریکا، ژاپن و لبنان را دعوت کرده است و با وجود تحریم‌ها در اینجا حضور دارند و اطلاعات و فناوری مدرن را به کشاورزان ایرانی ارائه می‌دهند و همیشه تعامل و همکاری با شرکت‌ها و اشخاص سایر نقاط جهان، لازمه موفقیت کشاورزی سالم است."

آقای محمد مهدی یزدانی: "گلخانه دار و مسئول فنی نظام مهندسی کشاورزی استان اصفهان هستم. مهم ترین بخش تولید در کشاورزی، بذر است. اگر روی یک بذر "خوب" هزینه کود، سم و سایر امور را داشته باشید، ملاحظه می کنید که تولید موفق خواهد داشت. ولی اگر بهترین هزینه های تولید را هم روی بذر بی کیفیت (بذرهایی که غیر قانونی وارد کشور می شوند یا منبع مطمئنی ندارند) انجام بدهید، به جایی ختم نمی شود. بهترین واریته هایی که می تواند وارد کشور بشود به کمک وزارت جهاد کشاورزی و شرکت های بزرگ، در همین تورها معرفی می شود."

آقای مهندس نظری: "در تور امروز، شاید بالغ بر ۲۰۰ رقم گوجه فرنگی، خربزه، هندوانه و... باشد که اگر کسی بخواهد این ۲۰۰ رقم را در فروشگاه محک بزند، هم زمان بسیار زیادی می برد و هم دادن این اطلاعات به شخص کشاورز، بسیار زمان بر است. اینجانب وبسایتی ایجاد کرده ام که کشاورز می تواند به راحتی در خانه یا محل کارش بنشیند و تمام اطلاعات رقم ها را ۲۴ ساعته بدست بیاورد، با هم مقایسه کند و ببیند کدام یک بهتر است، آنلاین خرید کنند و در منزل تحویل بگیرند."

آقای سلیمان محبی: "کشاورز استان هرمزگان هستم. در این تور آموزشی، با توجه به شرایط اقلیمی که ما در هر استان داریم، یک سری واریته‌های خیلی خوب را به ما معرفی می‌کنند. قبلاً واریته‌هایی را کشت می‌کردیم که برای منطقه ما اصلاً مناسب نبود. چیزهایی را اینجا یاد می‌گیریم و با رقم‌هایی آشنا می‌شویم که زودتر از اینها باید آشنا می‌شدیم. من از مسئولین برگزاری این تورها خیلی تشکر کنم. اینجور تورها مختص کشاورز است. من سال دوم است که در این تورهای آموزشی شرکت می‌کنم و در کل در کشاورزی من بسیار موثر بوده است."

آقای هاشم پور: "حدود ۱۵ سال است که با شرکت گل سم در رابطه هستیم و روز بروز دارند توسعه پیدا می‌کنند و محصولاتشان هم خیلی خوب است. کشاورزان کاملاً راضی هستند. بذره‌ای OP دیگر از رده خارج شده‌اند و الان بذره‌ای هیبرید هستند. بذره‌ای هیبرید، هم محصول بیشتری دارند و هم نسبت به آفات و امراض مقاوم هستند. خوشبختانه شرکت‌ها، دیگر همه به سمت بذره‌ای هیبرید رفته‌اند که هم محصول بیشتری دارند و هم از نظر کیفیت بهتر هستند."

آقای خاجه داریان: "حدوداً نزدیک ۱۲ سال است با شرکت گل سم دارم کار می‌کنم. شرکت گل سم در واردات بذر، دقت خاصی دارد. قبل از تجاری کردن رقم‌ها، به صورت مزارع آزمایشی کار می‌کند. بازدیدکنندگان می‌بینند و بذرهای مورد نظر خود را انتخاب و خرید می‌کنند."

آقای سارویی: "از شهرستان جیرفت در این تور شرکت کرده‌ام. یکی از راه‌های انتقال تجربیات و انتقال یافته‌های تحقیقاتی به بخش اجرا که همان کشاورزان هستند اجرای چنین تورهایی است. می‌خواهم به یک نکته اشاره کنم که همه این تلاش‌ها باید با محوریت آب باشد. همینطوری که مستحضرید کشور ما کشوری خشک است؛ علی‌الخصوص در چند سال اخیر که بسیاری از مناطق کشور ما با کمبود آب مواجه هستند. خوب است که این روزهای مزرعه و انتقال یافته‌ها با محوریت آب باشد و نهایتاً کارایی مصرف آب را در مزارع بالا ببرد."

آقای اصغر حضرتی: "کشاورز تولیدکننده صیفی جات از شهرستان کرج هستیم. دفعه چهارم است که در این تورها شرکت می‌کنم. برای تولید محصولات جدید از این تورها استفاده زیادی بردیم. واریته‌های خیلی خوبی دارد. ما قبل از این از واریته‌ها شناخت کاملی نداشتیم. یک سری واریته‌ها برای صادرات خیلی عالی است، نسبت به محصولات قبلی که ما داشتیم تولید می‌کردیم. خیلی امتیازات، ماندگاریش، تولید بالا و کیفیتش خیلی از واریته‌های قبلی بالاتر است. در بیشتر تورهای آموزشی شرکت می‌کنم. وقت کنم و کشاورزان دیگر را هم برای شرکت در این تورها تشویق می‌کنم."

آقای محمدرضا سی‌مکان‌پور: "شغل اینجانب، کشاورزی و فروشنده‌گی بذر در شیراز است. در این تورهای آموزشی، با کشاورزی استان‌های دیگر، آشنایی پیدا می‌کنیم، بذره‌های جدید را می‌شناسیم و هر کدام که به نظرمان مطلوب می‌آید می‌بریم در مزرعه خودمان و امتحان می‌کنیم. اگر در جاهای مختلف جواب بدهد می‌توانیم یک برداشت خوبی داشته باشیم. گاهی شرکت‌ها از نظرات کشاورزان، استفاده بهینه می‌کنند و به دنبال محصولات بهتر در دنیا می‌روند که در کشاورزی ایران تاثیر بسزایی دارد."

یک دانشجو: "آنچه را که در دانشگاه‌ها خوانده‌ایم می‌توانیم از نزدیک در مزرعه این تور آموزشی، ببینیم. مهم است که کشاورز چه بذری را برای کشت انتخاب می‌کند و چه رقمی سازگار با منطقه است؟ اگر از این تورها درست استفاده کنیم و کارشناسان رقم‌های مناسب با شرایط مختلف آب و هوایی ایران را معرفی کنند، رقم‌های مناسب کشت در هر منطقه بدست می‌آید تا از کشاورزی به صورت واقعاً علمی استفاده کنیم. من هم دانشجو هستم و هم در یک شرکت به صورت مشاور کار می‌کنم، لذا سعی می‌کنم از طرف شرکت، در تمام تورها حضور داشته باشم. تا حالا در ۱۵-۱۰ تور شرکت کرده‌ام. پیشنهادم این است که این تورهای آموزشی، نه فقط در کرج که در مناطق و شهرهای دیگر نیز برگزار شوند."

